

ПРОСТОР И ВРЕМЕ ЗА БИБЛИОТЕКАРЕ

Дан библиотекара Србије и 20. конференција БДС Библиотечки простори у физичком и виртуелном окружењу, 14–16. децембар 2023.

Пројектну, односно идејну замисао за традиционално организовање годишње конференције Библиотекарског друштва Србије утемељио је при самом почетку 2023. године претходни председник удружења др Богдан Трифуновић. Замисао тадашњег сазива управе Друштва био је да се, на основу заинтересованости домаћина, скуп организује у Краљеву, односно Врњачкој Бањи и при том да подружница Рашког округа БДС-а буде носилац главних конференцијских активности у погледу организације догађаја. На основу поднетог пројекта за суфинансирање према јавном конкурс Министарства културе РС, одлучено је да се тема конференције ослања на простор библиотека – изузетно нужну и, рекло би се, физички, али и виртуелно-димензионалну целовитост постојања и функционисања културних храмова и (изван) библиотечких простора. С обзиром на то да су у Друштву током априла месеца 2023. године одржани и спроведени редовни избори за органе управљања Скупштине, Управног и Надзорног одбора БДС, пред новом управом наметнула се практична реализација планираних активности, што свакако укључује и организацију завршног догађаја најмасовнијег библиотечког удружења у земљи. Припреме за одржавање 20. конференције започеле су већ током јуна месеца када су се створили услови да са локалним догађајем у организацији Народне библиотеке Стефан Првованчани у Краљеву, коме су присуствовали актуелна председница и секретар БДС-а, Јелена Глишовић и Никола Петаковић, са директорима библиотека у Краљеву и Врњачкој Бањи начелно разговарају о концепту и моделу организације догађаја на два места.

Библиотекарско друштво Србије организовало је јубиларну, 20. конференцију под називом „Библиотечки простори у физичком и виртуелном окружењу”, од 14. до 16. децембра 2023. године у Краљеву и Врњачкој Бањи. Током тродневног програма, састављеног од свечаног и радног дела, прослављен је, 14. децембра, Дан библиотекара Србије. Заједничком програму БДС-а и Народне библиотеке „Стефан Првовенчани” Краљево који се састојао од прославе Дана библиотекара Србије и Свечане скупштине БДС-а, а који је одржан у Свечаној сали Градске управе Краљево присуствовали су државни секретар Министарства културе Републике Србије господин Миодраг Ивановић, представници локалне самоуправе, сарадници и корисници Народне библиотеке „Стефан Првовенчани” Краљево, колеге из других установа културе, а најбројнију публику чинили су библиотекари, учесници конференције.

Поздравну реч је, у име Министарства културе Републике Србије, на Свечаној скупштини БДС-а, упутио господин Миодраг Ивановић, државни секретар. Након господина Ивановића присутне је поздравила и председница БДС-а Јелена Глишовић, честитком поводом Дана библиотекара Србије са жељама да рад библиотекара буде видљивији и препознат као суштински важан за добробит културног живота читавог друштва и у складу са тиме и вреднован. Председница је пожелела свима добродошлицу на овогодишњу конференцију и успешан и плоносан рад у конференцијским данима. Програм је настављен доделом годишњих награда Друштва коју је водила потпредседница БДС-а, Мирјана Нешић. У име жирија за доделу награде Запис, саопштење и образложење је изнела председница жирија мр Гордани Ђилас, а награда је додељена др Богдану Трифуновићу, директору Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис” из Чачка и председнику БДС-а у протекла два мандата.

Пред члановима жирија за доделу награде Стојан Новаковић нашла се веома тешка одлука што је и председница Бојана Вукотић истакла приликом саопштења. Уз консултацију Правилника о додели награде, на другој седници жирија, донета је једногласна одлука да награда Стојан Новаковић припадне др Мирославу Лазићу за књигу „Божидар Вуковић: између историје и имагинације”. Између више предложених кандидата који су дали велики допринос библиотекарској струци награду Најбољи библиотекар добила је Ана Васиљевић, директорка Народне библиотеке Осечина. Известилац је била предсеница жирија Марија Радуловић.

Свечаност прославе настављена је уз коктел, а завршни део програма у Краљеву био је посвећен интерактивној радионици

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А
Р

бр.
1,
год.
2024.

са темом „Решења за дужи употребни век књиге” коју су одржали представници компаније Тревис д.о.о. Победници радионице биле су колеге из Библиотеке града Београда.

По завршетку свечаног дела, учесници Конференције су радни део програма наставили у Врњачкој Бањи, у Народној библиотеци „Др Душан Радић,” где су се окупили на Панел-сесији под називом „Улога простора у комуникацији културног наслеђа”. Ученици панела били су: Горана Стевановић, Народна библиотека Србије (модератор) са темом „Перцепција, рецепција и функција изложбеног простора у музејима и библиотекама”; мср Тамара Огњевић из Артис центра у Београду са излагањем „Аријаднино дигитално клупко: простори(и) културног наслеђа и могући модели комуникације”; Јелена Бобић из Галерије Матице српске у Новом Саду са радом „Галерија Матице српске у виртуелном простору” и др Богдан Трифуновић, Градска библиотека „Владислав Петковић Дис”, који је представио „Библиотечки простор: између естетике и функције, жеља и стварности”. Циљ панела био је да се кроз интердисциплинарни приступ сагледају кључне функције модалитета простора у музејском и библиотечком окружењу, као и трансформација улоге професионалаца у области комуникације културног наслеђа. Учесници панела бавили су се феноменологијом простора, тумачењем традиционалних приступа у комуникацији културног наслеђа, као и критичким погледом на потенцијал модерних тенденција виртуелних простора. На основу примера библиотеке „Владислав Петковић Дис” у Чачку, потенцијал простора сагледан је кроз динамичке подцелине које су у сталној трансформацији за нове потребе, збирке и кориснике. Значајно је и искуство Галерије Матице српске у којој виртуелни простор, уз подршку информационо-комуникационих технологија, функционише у циљу нетрадиционалне презентације културног наслеђа у едукацији публике. Дајући своја виђења комплексне проблематике простора у контексту музеја, галерија и библиотека као чувара културног наслеђа, учесници су испунили циљ панела, кроз индивидуалне, иновативне и креативне приступе овој теми.

У вечерњим сатима одржана је свечана вечера у Хотелу „Цептер”, где су се наставили пријатни разговори – у ком правцу је потребно ићи и на који начин, при чему су се умрежавање и међусобна сарадња, у борби за нове виртуелне и физичке просторе, поново показале као најзначајније теме. Осим у разговору, колеге су исто вече уживале у добром рокенролу, о чему се својски постарао Дејан Лучић, директор Народне библиотеке „Др Душан Радић”.

Други дан Конференције настављен је предавањима по позиву (на енглеском) прво господина Сантија Ромера (Santi Romero), представника ИФЛА Секције за библиотечке зграде и опрему: „The Design Process of a Library Building: challenges and opportunities”, а затим Ан-Елизабет Биксторф, чланице Управног одбора Француске националне библиотеке и директорке службе за развој публике и односе са јавношћу, „The Richelieu Project, making new with old”. Програм је настављен презентацијом генералног покровитеља Тревис д.о.о, после чега је уследила прва сесија под називом „Од идеје до реализације – физички библиотечки простори”, којом су модерирале др Татјана Брзуловић Станисављевић и Ивана Јаношевић. Прва сесија донела је низ значајних излагања. Сесију је започела Гордана Вучковић (Народна библиотека „Вук Караџић”, Крагујевац) на тему „Јавне библиотеке у Србији између стандарда и реалности”. Виђено је колико библиотека може бити функционална и привлачна корисницима, који у њој проводе много времена, на примеру библиотеке из Норвешке, која може бити путоказ српским јавним библиотекама. Колегиница Бранка Пражић (Народна библиотека „Илија М. Петровић”, Пожаревац) говорила је о „Значају ревитализације и пренамене непокретне културне баштине у контексту библиотечких простора”, усмеривши библиотекаре на адаптацију постојећих интересантних културно-историјских објеката, који би могли имати статус споменика културе. Сања Дробњаковић (Народна библиотека Смедерево) излагала је на тему „Терапија простором – простор библиотека као место психолошког благостања корисника”, која је истакла моћну улогу простора и нову улогу библиотека. Уршка Лобинкар Пауновић (Валваторова библиотека, Кршко) изложила је рад (коаутор Матјаж Стибиљ): „New spaces, new possibilities: what can new library spaces bring to the local community?”, такође указујући на нове могућности у новим и модерним библиотечким просторима, где се уживало посматрајући велелепну грађевину библиотеке у Кршком, са просторима прилагођени свим старосним групама. Драгана Ђорђевић, Јелена Видаковић (Градска библиотека „Атанасије Стојковић”, Рума) приказале су нам сјајне измене у својој библиотеци: „Реконструисана зграда Градске библиотеке „Атанасије Стојковић” у Руми, која је у готово уништеном, али велелепном архитектонском здању, након реконструкције и адаптације, добила свој нови, функционалан и привлачан простор. Ива Грковић, Ведрана Луѓић и Тихомир Маројевић (Градска књижница и читаоница Винковци), на тему „Градска књижница и читаоница Винковци: нова зграда – нове услуге”, уз презентацију и инспиративан кратки филм, по-

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А
Р

бр.
1,
год.
2024.

казали су како књижна грађа може да иде ка корисницима. Након презентација златног спонзора, А-В-С Productions Europe, било је простора за кратку дискусију.

У наставку радног дана, представљени су постери. Модераторке сесије посвећене представљању постера биле су Бојана Грујић и Оливера Кривошић. Виђене су кратке презентације колега Горана Војновић (Академија техничких струковних студија, Београд): „Коришћење виртуелног библиотечног простора у циљу промовисања нових наслова на примеру високошколске библиотеке”; Зорана Танића, Слађане Братић, Невенке Јовичић (ЈУ Матична библиотека Источно Сарајево): „Активности Матичне библиотеке Источно Сарајево у јавном простору”; Анђелије Лазић (Дом културе „Студентски град”, Београд): „Кораца ка мети: Библиотека Дома културе „Студентски град” у метаверзуму”; Катарине Новковић (Градска библиотека у Новом Саду) „Алтернативни простори Градске библиотеке у Новом Саду: потреба или искорак”; Наталије Ђуровић (Дечја културна географија, Лазаревац) „Шетам и причам: активност на отвореном која повезује актере културе у упознавању нове публике са културном баштином”; Јелене Ђоновић (Градска библиотека и читаоница Херцег Нови) „Град писаца – Херцег Нови”; Иње Фирањ, Дејана Подлипеца, Анђелије Пругинић (Градска библиотека „Карло Бијелички”, Сомбор) „Библиотечки простор – на услузи заједници”; Гордане Гјоргиевске Неделковски, Фатме Бајрам Аземовске (НУУБ Св. „Климент Охридски”, Битољ) „Мале промене до великих резултата у раду библиотеке”, Сунчице Глишић, Оје Кринуловић, Светлане Пуцаревић (Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”, Београд) „Исидора Секулић и њен легат: представљање културне баштине у физичком и дигиталном простору”; Василија Милновића (Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”, Београд) „Унапређење физичког и дигиталног простора до бољих услова за кориснике: примери добре праксе Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић”; Дијана Трубајић (ЈУ Народна библиотека „Веселин Маслеша”, Лакташи) „Дјечје одјељење: нови простор – нове могућности од идеје до реализације”; Ане Васиљевић, Јелице Зељић (Народна библиотека Осечина) „Културно срце Подгорине: мултифункционални простор Народне библиотеке Осечина”. Постери су могли да се разгледају у холу поред Конгресне сале. Излагања су настављена у 16 сати када је почела следећа, односно друга радна сесија, истога дана, са темом: „Функционалност и препознатљивост библиотечких простора”, а модераторке су биле др Татјана Богојевић и Милица Матијевић. Уводно излагање имала је колегиница др Драгана Милуновић:

„Записи из подземља: Народна библиотека Србије ка новом депоу”, у коме је након указаних проблема са смештајем публикација, показала како ће депои изгледати у будућности. Драгана Ристановић, Милица Тарабић, Јелена Мијатовић (Народна библиотека Ужице) имале су инспиративно излагање на тему „Простори Народне библиотеке Ужице између стандарда и реалности”, а указале су на одступање од стандарда и на могућности библиотекара у складу са тим. Марина Неђић, Предраг Шипов (Библиотека града Београда) приказали су „Потребе, приступ и прилагођеност библиотечких простора ученицима са инвалидитетом на територији Београда”, указујући на проблеме библиотекара, јер углавном библиотеке немају адекватне услове за боравак поменуте деце. Наташа Папић (Дом културе Студентски град Београд), излагала је на тему „Модернизацијом простора до унапређеног корисничког искуства у Библиотеци Дома културе ‘Студентски град’”, указујући на новине у тој библиотеци, где данас постоји 150 места, лед-расвета, мултимедијална предавања и сл. Снежана Кавалић Арсенијевић, Наташа Кнежевић (Библиотека града Београда), у презентацији „Простори школских библиотека на територији Града Београда: где смо и куда идемо?”, подсетиле су на озбиљно нарушавање простора библиотека у корист других садржаја. У завршници сесије појавила су се излагања колегиница Анице Глигорове Милеве и Гонце Запрове Анастасове (ЛУБ „Благој Јанков Мучето”, Струмица) на тему „Библиотечки простори у физичком и виртуелном окружењу” и презентације златног спонзора, компаније Digital Archiving Solutions. Завршни део вечерњег програма био је резервисан за одржавање промоције књиге овенчане наградом Стојан Новаковић у 2023. години „Божидар Вуковић: између историје и имагинације”, аутора Мирослава Лазића, коју је зналачки уобличио модератор Ђорђе Милинковић, запослен у Матичној библиотеци „Љубомир Ненадовић” у Ваљево. Програм другог дана Конференције завршен је представљањем БДС издања о којима су говориле проф. др Драгана Грујић, главна и одговорна уредница *Библиошкекара: часописа за теорију и праксу библиошкарства*, и Соња Ивановић, уредница *Зборника радова са 19. конференције БДС*.

Трећи дан Конференције настављен је сесијом Библиотеке у виртуелном и јавном простору, а модератори су били др Богдан Трифуновић и Верица Шево. Предавање по позиву Дигитална трансформација баштине у теорији и пракси одржала је др Влатка Лемић (ICARUS Хрватска). Након наступа гошћа из Хрватске настављене су презентације добре праксе из библиотека у Србији везане за виртуелни простор. Небојша Цвејић (Библиотека шабачка)

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А
Р

бр.
1,
год.
2024.

и Бојана Маринчић (Народна библиотека Ужице) имали су опсежно излагање на тему „Виртуелна библиотечка реалност”, где је дата детаљна анализа наших јавних библиотека у виртуелном свету. Миљана Тодоровић (Математички факултет Универзитета у Београду) описала је „Подкаст Библиоперспектива – нови виртуелни простор за библиотекарe”, указујући на интересантне могућности и начине које подкаст пружа простор библиотекарицима за представљање и приближавања корисницима, а Весна Илић и Надица Стојановић (Народна библиотека „Радоје Домановић”, Лесковац) излагале су на тему „Виртуелни простор Народне библиотеке „Радоје Домановић” у Лесковцу” и показале нам нову виртуелну реалност у својој библиотеци. Данка Спасојевић, Наташа Антонијевић (Народна библиотека „Стефан Првовенчани”, Краљево) пустиле су кратак филм на тему „Краљевачка библиотека и јавни простор: хронологија раста једне библиотеке”. Након кратке дискусије, колегиница др Татјана Богојевић, чланица Управног одбора (УО) БДС-а и председник Програмског одбора конференције, изнела је укратко закључке скупа. Чланица УО БДС-а, Татјана Брзуловић Станисављевић прогласила је краљицу и краља плесне вечери (Татјана Богојевић и Санти Ромеро) а колега Славен Попара, представник жирија за најбољи постер конференције, прочитао је образложење стручног жирија и прогласио овогодишњи победнички постер ауторке Анђелије Лазић (Дом културе „Студентски град”, Београд) са темом „Кораци ка мети: Библиотека Дома културе „Студентски град” у метаверзуму”.

У целокупном програму Конференције у Врњачкој Бањи учествовали су волонтери Угоститељско-туристичке школе, чијим активностима су координирали секретар БДС-а, Никола Петаковић и чланица УО БДС-а, Бојана Маринчић. Конференција је затворена уручењем захвалница БДС-а за изузетну сарадњу библиотекама у Краљеву и Врњачкој Бањи, овогодишњим домаћинима као и Угоститељско-туристичкој школи са домом ученика у Врњачкој Бањи и најавом конференције БДС 2024, која ће бити одржана у Градској библиотеци у Панчеву.

По затварању конференције, уследио је програм на отвореном: Оријентиринг у Врњачкој Бањи и Шетам и причам: Поздрав из Бање, по избору библиотекара. У Оријентирингу је било три екипе, а победила је екипа „Матичарке” (Татјана Богојевић, Оливера Кривошић и Соња Ивановић). Све време конференције присутни су могли видети и гостујућу изложбу Градске библиотеке из Чачка „Уточиште речи, прибежиште смисла”, на тргу код Библиотеке у Врњачкој Бањи.

Циљеви програма 20. конференције БДС-а били су приказивање библиотечких простора у физичком и виртуелном окружењу, а неки од закључака који су се доминантно наметнули јесу да човек опажа простор свим чулима и да је циљ коме се тежи стварање модерног и креативног окружења, уз неизоставну функционалност, како би библиотеке својим корисницима пружиле нове и боље просторе за успешнији рад. Живећи у визуелној култури, савремени библиотекари излазе из оквира својих библиотека, нуде програме на сваком месту, у свако време, улажући много ентузијазма и енергије, упркос проблемима са којима су суочени. Настоје створити пријатан и функционалан простор, пун светлости, зеленила, нових сновиђања и боја. До наредне конференције 2024, остајемо пуни нових (не)видљивих (на око и ум) искустава, уважавајући једни друге и настојећи да универзум бојимо неким новим, ведријим бојама.